

Årsrapport

for

Kragerø kommunes omstillingsprogram 2020

Vedtatt i omstillingsstyret 29. januar 2021

Vedtatt i formannskapet 16. februar 2021 og kommunestyret 11. mars 2021

Kragerø kommune
Omstillingsprogrammet

Innhold

1.	Innledning	3
2.	Mål og resultat	3
2.1	Overordnede mål for nyskappings- og utviklingsarbeidet	3
2.2	Resultat og erfaringer	6
2.2.1	Resultat 2020	6
2.2.2	Programstatusvurderingen	7
2.2.3	Erfaring og læring	8
3.	Satsingsområdene – status	9
3.1	Satsingsområde 1 – Reiseliv og opplevelsesnæring	9
3.1.1	Mål	9
3.1.2	Strategier og prosjektportefølje	10
3.1.3	Resultat	10
3.2	Satsingsområde 2 – Innovasjon og utvikling i eksisterende næringsliv .	15
3.2.1	Mål	15
3.2.2	Strategier og prosjektportefølje	15
3.2.3	Resultat	16
3.3	Satsingsområde 3 – Bosteds- og næringsattraktivitet	19
3.3.1	Mål	19
3.3.2	Strategier og prosjektportefølje	19
3.3.3	Resultat	20
4.	Organisering og drift	23
4.1	Organisasjonsform og eierskap	23
4.2	Omstillingsstyret	23
4.3	Samarbeidsrelasjoner	24
4.4	Administrasjon og drift	24
5.	Kommunikasjon	24
6.	Finansiering og innvilgningsstatus 2020	25
7.	Regnskap omstillingsprogrammet 2020	27
8.	Vedlegg	28
8.1	Handlingsplan 2020 inkl. innvilgningsstatus per 31.12.2020	28

1. Innledning

Kragerø kommune fikk omstillingsstatus i 2017, med bakgrunn i store strukturelle endringer i næringslivet. Endringene preges av bortfall av tidligere viktige industriarbeidsplasser knyttet til skipsverft, offshorevirksomhet, annen mekanisk industri samt tremasseindustrien. I følge SSB har det i perioden 2008 til 2015 vært en vesentlig nedgang i sysselsettingen i Kragerø, fra 4761 til 4076 personer. I 2015 kom også tilleggsutfordringen ved at Sykehuset i Telemark HF besluttet å legge ned sengepostene ved Kragerø sykehus. Sistnevnte nedleggelse medførte en reduksjon i antall årsverk fra 70 til 23 ved sykehuset i perioden 2010-2015.

I tillegg har kommunen hatt en befolkningsstagnasjon, og befolkningsprognosene fram til 2030 er svakere for Kragerø enn for Telemark og for Norge sett under ett. Eldrebølgen er en større trussel i Kragerø enn nasjonalt, og arbeidsledigheten har vært relativt stor, spesielt hos ungdommen. Dagens næringsliv kjennetegnes ved få virksomheter med mer enn 30 sysselsatte, og mange små håndverksvirksomheter og enkeltpersonforetak. Frekvensen på nyetableringer er relativt god, men mange faller fra de første årene.

2. Mål og resultat

2.1 Overordnede mål for nyskappings- og utviklingsarbeidet

Målet for omstillingsarbeidet er å styrke næringsgrunnlaget i Kragerø kommune gjennom å bidra til etablering av lønnsomme arbeidsplasser.

Hovedmålet er å bidra til å skape 100 nye/sikre eksisterende arbeidsplasser i Kragerø i løpet av 6 år.

	2017*	2018	2019	2020	2021	2022	Sum
Reiseliv og opplevelsesnæring	0	5	1	2	5	7	20
Innovasjon og utvikling i eksisterende næringsliv	0	10	15	45	5	5	80
Sum arbeidsplasser per år	0	15	16	47	10	12	100

*Måltall for oppstartsåret 2017 satt til 0 (1 arbeidsplass settes til 1 årsverk).

Det er ikke utarbeidet egne resultatmål for satsingsområdet Bosteds- og næringsattraktivitet. Dette satsingsområdet er imidlertid avgjørende for å skape en varig endringskultur og positiv utvikling i Kragerø.

Arbeidsplassutviklingen skal måles ved innrapportering fra enkeltprosjekter/bedrifter som har fått en form for støtte fra omstillingsprogrammet.

For hvert enkelt satsingsområde er det beskrevet delmål.

Den direkte effekten av omstillingsarbeidet vil være realiseringen av resultatmålet på 100 nye/sikrede arbeidsplasser.

Indirekte er det mål om at omstillingsprogrammet skal føre til økt verdiskaping og en mer robust næringsstruktur samt styrke innovasjonsevnene i næringslivet og oppfattelsen av Kragerø kommune som en næringsattraktiv kommune med positiv netto tilflytning.

For å følge denne utviklingen gjøres følgende årlige måleindikatorer:

- Sysselsettingsutvikling i form av arbeidsplassvekst
- Nyetableringer – etableringsfrekvens
- Befolkningsvekst, ambisjoner om en vekst tilsvarende gjennomsnittet for Telemark fylke
- Demografisk utvikling – jf. kommunens overordna målsetting, uttrykt i kommuneplanen, om en befolkningsøkning på 5 % i aldersgruppen 13-45 (fra 3968 til 4150) fram til 2026¹.
- Plassering i Nærings-NM/Kommune-NM

Befolkning, demografi og sysselsetting:

Nedenfor vises prognose og regnskap for befolkningsutvikling/demografi .									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Prognose	-	-	10 506	10 485	10 446	10 443	10 439	10 455	10 479
Mål k-plan (13-45 år)	3 822	3 829	3 836	3 843	3 850	3 857	3 864	3 871	3 878
Regnskap (13-45 år)	3 849	3 822	3 695	3 602	-	-	-	-	-
Regnskap (20-66 år)	6 315	6 235	6 146	6 041	-	-	-	-	-
Mål o-plan	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ Kommuneplanens (2018-2030) mål for befolkningsvekst er «årlig vekst» som helhet, at andelen i yrkesaktiv alder øker og en demografisk forskyvning ved at aldersgruppa 13-45 år har økt med 2,5 % fra 3822 i 2016 til 3920 i 2030. Dette tilsvarer 98 personer på 14 år, og det er i linjen «mål k-plan» ovenfor lagt inn en jevn årlig vekst på 7 innbyggere.

Nedenfor vises prognose og regnskap for utvikling innen sysselsetting ² .									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2030
prognose		4 024	4 087	4 120	4 132	4 137	4 139	-	4 279
Mål k-plan	4 275	4 235	4 275	4 300	-	-	4 350	-	-
regnskap	4 614	4 673	4 665	4 633	-	-	-	-	-

Plassering i NHOs Kommune-NM:

Nedenfor vises Kragerøs plassering i nærings-NM/kommune-NM for årene 2014-2020. Ved kommune-NM 2020 er det foretatt en metodisk endring i beregningen³. Sammen med en mindre revisjon i SSBs datasett for 2018 og at antall kommuner er redusert fra 422 i fjor til 356 i år, er tabellen nedenfor justert også for årene før 2020. Samlet plassering i 2020 var 235. plass blant landets 356 kommuner, og på 19. plass blant fylkets 23 kommuner. For kommuner som er slått sammen etter 2013 er data fra enkeltkommunene aggregert til gjeldende kommunesett på 356 kommuner. Plasseringen for 2020 er basert på tallgrunnlag for 2019.

Ser man kun på indikatoren for næringsliv, er Kragerø på 162. plass, mens vi scorer betydelig dårligere på indikatorene for arbeidsmarked (bl.a. andel uføre og arbeidsledige) og demografi. Indikatoren for næringsliv synliggjør vekstkraften i privat næringsliv, som reflekteres gjennom indikatorer for verdiskaping, nyetableringer og sysselsetting.

NHOs Kommune-NM	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Samlet plassering	235	247	248	255	250	242	232
Plassering indikatorer:							
Næringsliv	162	156	157	166	149	139	126
Arbeidsmarked	298	318	307	324	329	310	301
Demografi	238	268	286	260	278	267	297
Kompetanse	188	182	195	166	158	143	154
Kommuneøkonomi	173	177	193	192	175	184	172

² Prognose- og regnskapstall er innhentet fra fylkeskommunens system for regional analyse, [Panda analyse](#). Prognosetallet for **2030** er normalscenarioverdien hentet fra Telemarksforsknings Regional analyse for Kragerø 2015.

³ Kommune-NM omfatter 19 indikatorer fordelt over 5 hovedområder. I år er hovedindikatoren, som ligger til grunn for rangeringen av kommunene, blitt beregnet som et gjennomsnitt av alle 19 indikatorer. Dermed har alle 19 indikatorer lik vekt i totalindikatoren. I fjor og tidligere år har hovedindikatoren blitt beregnet som et gjennomsnitt av de fem hovedkategoriene. Siden det er ulikt antall indikatorer i de fem hovedkategoriene, fikk dermed noen indikatorer større vekt enn andre.

2.2 Resultat og erfaringer

2.2.1 Resultat 2020

Samlet har omstillingsprogrammet bidratt til 45 arbeidsplasser i 2020, hvorav 9,5 nye årsverk og 35,5 sikrede årsverk. I et år hvor de aller fleste bransjer på en eller annen måte ble berørt av koronapandemien, har ulike typer bistand fra omstillingsprogrammet vært med å sikre betydelig flere arbeidsplasser enn i et normalår. Noen bransjer har gått godt også i 2020, som bygg/håndverks- og anleggsbransjen og dagligvare/matbransje. Det forklarer bl.a. bidraget til 7 av de 9,5 nye årsverkene. Samlet betyr dette at vi allerede ved utgangen av 2020 har nådd hovedmålet for omstillingsprogrammet, to år før programperioden skal være avsluttet, ved at vi har bidratt til 111 arbeidsplasser totalt. Av dette er 65,5 nye og 45,5 sikrede årsverk. Dette er gledelig, og betyr at vi må sette et nytt hovedmål for resten av perioden.

Av de 45 årsverkene vi har vært med å bidra til i 2020, er 40 innenfor satsingsområdet innovasjon og utvikling i eksisterende næringsliv. Mesteparten av disse kommer som resultat av deltakelsen i bedriftsutviklingsprogrammet SMB-Utvikling eller bedriftsrådgivning som en oppfølging etter deltakelsen. Se mer om dette under punkt 3.2.3.

SIVA-næringsshagen i fylket, Telemark næringshage har gjort undersøkelser blant bedriftene med utgangspunkt i konsekvensene av koronapandemien i fylket. Den viser at næringslivet har blitt hardt rammet; 1 av 5 ansatte har blitt permittert, 12 % av omsetningen hittil i år er tapt, 42 % av bedriftene opplever seg rammet av generell svikt i sine markeder. Videre ser det nokså tøft ut framover; ytterligere 6 % estimeres permittert og forventet omsetningsreduksjon på 12 % ved utgangen av 2020. Relativt få opplever imidlertid fare for konkurs. Bedriftene er positive, men defensivt innstilt til framtida; sysselsetting og omsetning forventes å bli på nivå med 2019 i 2021, de lener seg på ordninger for permittering og kompensasjon, og få benytter seg av muligheten til å satse på utvikling⁴.

Hovedfokus i 2020 har ellers vært å få i gang prosjekter og tiltak definert i handlingsplanen, og gjennom dette forsøke å nå målene innenfor de tre satsingsområdene i omstillingsplanen. Det har blitt jobbet med alle områdene, og aktiviteten innen bosted- og næringsattraktivitet har særlig tatt seg opp i 2020 sammenliknet med tidligere i omstillingsperioden. Videre har det i 2020 vært prioritert å følge opp den felles reiselivsplanen for Kragerø, og dens tiltaksdel med 20 definerte tiltak for årene 2020-2023.

Styret er godt fornøyd med framdriften i omstillingsprogrammet. Se vedlegg 8.2 for oversikt over totalt innvilgede tilsagn til konkrete prosjekter/tiltak.

⁴ <https://telemarknh.no/annerledesaret-2020/>

2.2.2 Programstatusvurderingen

Det skal gjennomføres årlige programstatusvurderinger av omstillingsarbeidet. Dette er ikke en evaluering av arbeidet, men en egenvurdering gjennomført med ekstern prosessveileder. Vurderingene her er rettet mot forbedringspotensialet, og er således ikke en balansert beskrivelse av arbeidet i Kragerø. For Kragerø ble dette gjort for tredje gang i 2020. Harald Husabø fra BDO AS ble benyttet som ekstern prosessveileder. Omstillingsstyret (med unntak av to styremedlemmer som meldte forfall), styrets observatører (med unntak av Innovasjon Norge som meldte forfall) og programleder deltok på programstatusvurderingen. Den ble gjennomført 21. oktober i Kragerø.

Hovedkonklusjonen fra vurderingen:

«Omstillingsprogrammet har hatt god måloppnåelse fram til utgangen av 2019, registrert 66 nye og sikrede arbeidsplasser. Måling for 2020 er ikke gjennomført foreløpig, målet pr utgangen av 2020 er 78 nye og sikrede arbeidsplasser.

Programmet jobber godt med gjennomføring og oppfølging av handlingsplanen. Gjennomføring av tiltak i reiselivsplanen har vært viktig i 2020, og arbeidet har kommet godt i gang. SMB Utvikling har fungert veldig godt og man har prioritert midler til oppfølgingsstøtte. Bedriftene som har deltatt har fått tilført god kompetanse og styrket egen utviklingsevne. Arbeidet fremover blir å engasjere inn flere bedrifter i omstillingsarbeidet og sikre at man unngår prosjekttørke fremover. Her kan bedriftsnettverk/ samarbeidsarenaer være et virkemiddel. Innsatsområdet bosteds- og næringsattraktivitet har blitt prioritert med aktiviteter og midler i 2020, og det er satt i gang en effektmåling for å måle status for samarbeid mellom kommune og næringsliv, som oppfølging av hovedprosjekt næringsvennlig kommune.

Programmet er over halveis og man vil i 2021 starte prosessen med å vurdere videreføring av omstillingsarbeidet ved å benytte Innovasjon Norge sitt verktøy».

Rapporten inneholder også følgende konkrete anbefalinger:

- 1. Arbeide videre med forankring av omstillingsarbeidet for å sikre forståelse og behov for omstilling, spesielt mot nytt fylke.*
- 2. Vurdere tiltak i handlingsplanen for 2021 som kan bidra til å styrke utviklingsevnen i næringslivet, herunder styrekurs.*
- 3. Tettere oppfølging på om prosjekter/tiltak som har vært gjennom forstudie/forprosjekt går til realisering, avdekke eventuelle utfordringer for realisering.*
- 4. Vurdere tiltak for å skape samarbeidsarenaer/bedriftsnettverk for å engasjere inn industri/større bedrifter i omstillingarbeidet.*
- 5. Gjennomføre forstudieprosjekt i 2021 knyttet til Innovasjon Norge sitt verktøy for vurdering av videreføring av omstillingsarbeidet.*

Omstillingsstyret vil jobbe med disse anbefalingene i 2021, og har inkludert noen av punktene konkret i handlingsplanen for 2021.

2.2.3 Erfaring og læring

Arbeidet i omstillingsprogrammet gir stadig nye erfaringer og nyttig læring. I Oxford Researchs midtveisevaluering av Kragerøs omstillingsprogram, som forelå i februar 2020, ble satsingen vurdert som vellykket i lys av tilgjengelig midler, operativ tidsperiode og omfanget av kommunens næringsliv. Resultatet ble vurdert som svært godt sammenliknet med andre omstillingsprogram, og det ble slått fast at bedriftsrettet innsats har vært svært viktig for å iverksette, fremskynde og oppskalere utviklingsaktivitet i bedriftene. Mange av bedriftene (91 %) meldte selv at de har styrket sin utviklingsevne som følge av støtten fra omstillingsprogrammet. Anbefalingen fra evalueringen var at det ikke er behov for vesentlige justeringer i programmet. Videre ble det vist til at det framover vil være viktigst å sikre fortsatt godt tilfang av prosjektsøknader fra næringslivet, kombinert med tilbud om oppfølging av bedriftsprosjekter i form av sparring om utfordringer og muligheter i bedriften. Tilbud om rådgivning som supplement til økonomisk støtte ble vurdert å være hensiktsmessig for å sikre fremdrift i utviklingsaktiviteten. Det ble også anbefalt å utarbeide en plan for en prosess som skal avklare hvordan utviklingskompetansen som opparbeides i det kommunale apparatet kan ivaretas og videreføres etter avslutningen av omstillingsperioden. I utkastet til handlingsplan for 2021 er det avsatt midler til en forstudie innen dette, i tråd med anbefalingene også fra programstatusvurderingen som ble gjennomført i oktober.

Omstillingsstatusen skaper forventninger om å få til en positiv utvikling i Kragerø. Ekstra ressurser skaper gode rammevilkår til å drive et målrettet utviklingsarbeid, men er samtidig bare en av mange faktorer for å lykkes med å nå målene. Det er mye vi ikke kan kontrollere, og som påvirker resultatet av det arbeidet vi gjør. Det er viktig å fokusere på det vi har kontroll på, og bruke ressursene på de faktorene vi selv kan påvirke.

Samspillet mellom programleder for omstillingsarbeidet, kommunen og næringsaktørene i Kragerø må fungere dersom vi skal få til en ønsket utvikling. Det må skapes forståelse for aktørene sine ulike roller. I tillegg må forventningene til hverandre avklares, slik at de ulike interessene kan samordnes inn mot de målene som er satt. Dette arbeidet er sentralt i den løpende oppfølgingen av prosjektet «Næringsvennlig kommune», som ble gjennomført i 2018 og bl.a. førte til en plan for slik samhandling.

Omstillingsarbeidet er komplekst. Det krever både samhandling og ulike typer kompetanse. Omstillingsorganisasjonen/programleder må ha fokus på framdrift i prosjektarbeidet og arbeidet med å nå målene. Til å gjøre det faglige arbeidet er vi avhengig av bistand fra eksterne aktører, i tillegg til egen kompetanse. Ulike kompetansetiltak for næringslivet må vurderes nøye sammen med næringsforeningen for å sikre relevans og deltakelse til tiltakene.

Arbeidet med å stimulere aktørene i kommunen til å foreslå gode ideer som kan bidra til videreutvikling av eksisterende næringsliv, eller til å utvikle nye bedrifter og arbeidsplasser, er en utfordrende og kontinuerlig prosess. Her må en være

proaktiv og stimulere aktørene til å involvere seg. Omstillingsprogrammet har god støtte av kommunens næringsutvikler når det gjelder dette. For mange kan det være vanskelig å kombinere daglig drift og utviklingsarbeid. I prosjektet SMB-Utvikling ser vi hvor viktig det er for det eksisterende næringslivet å etablere en varig kultur for å drive utviklingsarbeid. Dette er en forventet viktig effekt av omstillingsarbeidet.

Det kan aldri informeres for mye. Det er viktig å sikre kontinuerlig og god informasjon, både på et generelt nivå og for ulike målgrupper sine differensierte behov.

Kragerø har et velfungerende omstillingsstyre, bemannet med kompetent og engasjert personell. Dette er bl.a. dokumentert i rapport fra programstatusvurderingen og i Oxford Researchs midtveisevaluering. Sammensetningen av omstillingsstyret slik at det fortsetter å være en god ressurs i arbeidet er helt sentralt.

3. Satsingsområdene – status

3.1 Satsingsområde 1 – Reiseliv og opplevelsesnæring

3.1.1 Mål

Minst 20 nye arbeidsplasser innen satsingsområdet i Kragerø innen 2022. Periodisert vil målet se slik ut:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sum
Mål	0	5	1	2	5	7	20
Resultat	-	1	2	5			8
Avvik	-	-4	+1	+3			0

Delmål 2020:

- Støtte opp om definerte tiltak i Kragerøs reiselivsplan vedtatt i 2019, herunder bidra til igangsettelse av 2 fellesprosjekter/kompetansehevende tiltak og 1 prosjekt innen merkevarestrategi
- Utløse 2 bedriftsutviklingsprosjekter innen reiseliv og opplevelsesnæring
- Bidra til 1 ny bedrift innen reiseliv og opplevelsesnæring

3.1.2 Strategier og prosjektportefølje

Strategier:

A. Reiselivsplan. *Utvikle en helhetlig reiselivsplan for Kragerø.*

B. Attraksjonsutvikling. *Bedriftsrettede tiltak knyttet til utvikling av nye og eksisterende opplevelsesprodukter og Kragerø som opplevelsesarena.*

C. Kompetanse. *Bistå næringer i å avdekke behov og etterspørre kunnskap og kompetansehevende tiltak samt initiere og gjennomføre ulike tiltak.*

D. Samhandling/ledelse. *Bidra til å etablere møteplasser og nettverksarenaer. Styrke ledelsen av reisemålet gjennom forpliktende samarbeid.*

E. Merke vare. *Utnytte potensiale i merkevarene Kragerø, Jomfruland og Munch.*

En reiselivsplan forutsettes utarbeidet tidlig i omstillingsperioden. Når denne er klar må innsatsområdet revideres.

Prosjektportefølje:

I 2020 er det gitt støtte til 14 av 20 tiltak i reiselivsplanen [«Sammen for Kragerø mot 2030. Mål, strategier og tiltaksplan for utvikling av opplevelsesnæringen i Kragerø»](#), som ble vedtatt av både styret i Kragerø næringsforening og av kommunestyret i 2019. Planen er en felles plan for næringsaktørene i Kragerø og Kragerø kommune, og er helt sentral for det videre arbeidet med å utvikle Kragerø som en helårs reiselivsdestinasjon i 2030, og for omstillingsprogrammets videre arbeid innenfor dette satsingsområdet. I tillegg til å støtte tiltak definert i planen, er det i 2020 også igangsatt 5 utviklingsprosjekter og 3 andre tiltak, og støttet bedriftsrådgivning direkte til bedrifter.

3.1.3 Resultat

I 2020 har omstillingsprogrammet bidratt til 5 arbeidsplasser innenfor reiseliv- og opplevelsesnæring, hvorav 0,5 årsverk er nytt og 4,5 årsverk er sikret. I tillegg er det rapportert at omstillingsprogrammet har bidratt til 1 nyetablering; Varmslåtta gård AS. Pandemien har rammet flere bedrifter hardt, og det er en krevende situasjon for de aller fleste aktørene innen reiseliv- og opplevelsesnæring⁵. Kragerø er riktignok heldig som har mange ferierende nordmenn som kundegruppe, og mange innenlands hytteeiere, slik at årets sommersesong likevel ble god for mange reiselivsbedrifter.

Hovedfokus for dette satsingsområdet har i 2020 vært å implementere reiselivsplanen «Sammen for Kragerø mot 2030. Mål, strategier og tiltaksplan for utvikling av opplevelsesnæringen i Kragerø», og å arbeide sammen med Kragerø

⁵ Det er fra dette satsingsområdet innvilget 10 000 kroner til den økonomiske dugnaden for lokalt næringsliv ifm. koronakrisen i april. Se mer omtale av dette under satsingsområdet *Innovasjon og utvikling i eksisterende næringsliv*.

næringsforening om å prioritere igangsettelse av tiltaksplanens 20 definerte tiltak. I henhold til planen er Kragerø næringsforening definert som hovedansvarlig for dette. Reiselivsplanen er styrende for omstillingsprogrammets satsingsområde, og det ble satt av 1,4 mill. kroner til å støtte reiselivsplanens tiltak i handlingsplan/budsjett 2020. Det er dokumentert grunnlag for at Kragerø skal kunne ta andeler av estimert vekst innen denne næringen framover, om en evner å følge planens anbefalinger. Tallfestet er det mål om at reiselivs- og opplevelsesnæringen i Kragerø skal kunne sysselsette over 600 flere innen 2030. Programleder har derfor fulgt implementeringen av planen tett, og har bidratt i arbeidet der det er mulig og hensiktsmessig. I 2020 har omstillingsprogrammet innvilget støtte til 14 av de 20 tiltakene, som er kommet i gang i regi av Kragerø næringsforening. Det er følgende tiltak:

- Tiltak nr. 5: KragerøVert
- Tiltak nr. 1: Fase 1 av sertifiseringsprosessen «Merket for bærekraftig reisemål» for Kragerø
- Tiltak nr. 10: Verdiskapings- og ringvirkningsanalyse og gjesteundersøkelse
- Tiltak nr. 12 (noe revidert): Studietur
- Tiltakene nr. 2 og 3: Opplevelse- og attraksjonsutvikling
- Tiltakene nr. 4, 7, 9 og 15: Visuell profil og digital synlighet
- Tiltakene nr. 11, 13, 16 og 18: PR-strategi og omdømme

Vertskapssatsingen (tiltak nr. 5) ble prioritert først i 2020, med mål om å styrke vertskapsfunksjonen i Kragerø i god tid før høysesong. Tiltaket innebærer å utvikle en felles kvalitet i vertskapsrollen, og har også blitt støttet av Innovasjon Norge. Fysisk vertskapskurs ble gjennomført primo mars, og det er utviklet et digitalt vertskapskurs som også inneholder en lokal modul om Kragerø. Det digitale kurset skal styrke alle som på en eller annen måte jobber i førstelinjen/er i kontakt med besøkende, i sin vertskapsrolle, samt øke kompetansen om hva Kragerø som reisemål har å by på av opplevelser og aktiviteter.

Videre har næringsforeningen fullført fase 1 i prosessen med å sertifisere Kragerø for merket for bærekraftig reisemål (tiltak nr. 1). Dette tiltaket skal sørge for at miljødimensjonen, sosiale- og økonomiske forhold ivaretas i et langsiktig perspektiv, og regnes som en forutsetning for at Kragerø skal kunne være konkurransedyktig som destinasjon. Ordningen administreres av Innovasjon Norge, og fase 1 er finansiert av Innovasjon Norge og omstillingsprogrammet. Prosessen vil gå over flere år, med en styringsgruppe med representanter fra kommune og næringsliv (og en representant for hytteiere) som vil være tett på arbeidet. Inkludert i fase 1 var gjennomføringen av en gjesteundersøkelse sommeren 2020, der hensikten var å avdekke hvilke tiltak som må tas for økt omsetning og tilfredshet, for det videre arbeidet med å forbedre Kragerø som reisemål/destinasjon.

Som en del av arbeidet med bærekraftsertifiseringen, har næringsforeningen også fått gjennomført en verdiskapings- og ringvirkningsanalyse av reiselivet i Kragerø (tiltak nr. 10). Menon Economics var prosjektleder, og rapporten ble ferdigstilt i november. Den viser bl.a. at Kragerø er den største hyttekommunen langs kysten, og at tilreisende sto for nærmere 740 000 gjestedøgn i Kragerø i 2019 (85 % av disse var i fritidsboliger). Til sammenligning hadde Lofoten og Vesterålen 1,1 millioner gjestedøgn samme år, en attraktiv turistregion bestående av 11 kommuner og ca. 55 000 innbyggere. Men i Kragerø er 3 av 4 overnattinger av gjestedøgnene i sommersesongen (perioden mai-oktober). Bedriftenes regnskap viser at omsetning og verdiskaping har økt med hhv. 25 % og 40 % de siste fem årene, men ettersom lønnsnivået også har økt, er lønnsomheten fremdeles lav blant overnattings-, serverings- og opplevelsesbedriftene. Hytteturistene som en kjøpesterk gruppe legger igjen 700 mill. kroner totalt, og mest innen oppgradering/vedlikehold av hyttene, båtrelaterte tjenester, servering og handel. Inkluderer man slike kostnader for hytteturistene finner man at de legger igjen ni ganger mer penger i næringslivet lokalt enn norske feriegjester i 2019 (selv om gjennomsnittlig døgnforbruk blant dem som overnatter på private hytter er 55 % lavere enn de som benytter kommersiell overnatting). Alle tilreisende la igjen 800 mill. kroner i Kragerø i 2019. Samlet legger alle tilreisende til Kragerø grunnlaget for 290 mill. kroner i verdiskaping og 500 sysselsatte i det reiselivsrelaterte næringslivet i Kragerø. Dette utgjør 15 % av all verdiskaping og 19 % av sysselsettingen i kommunen. Til sammenlikning er andelen av direkte verdiskaping og sysselsetting fra tilreisende som andel av total verdiskaping i næringslivet hhv. 3 % og 8 % i Lofoten og Vesterålen. Det vises videre til at destinasjonens arbeid med å forlenge skuldresesongene eller gradvis utvikle et helårstilbud, er avgjørende for en videre positiv utvikling i reiselivsnæringen – og for å bedre bedriftenes lønnsomhet over tid. Å arbeide med dette inngår i prosessen med å sertifisere Kragerø for merket for bærekraftig reisemål. Det ble informert om både reiselivsplan, sertifiseringsprosess, verdiskapingsanalysen og sommerens gjesteundersøkelse på et folkemøte gjennomført av næringsforeningen den 27. august 2020.

I følge planen skulle det gjennomføres en studietur hvert annet år, og første gang høst 2020, til et opplevelsesmål med relevans for Kragerø. Hensikten med dette tiltaket er inspirasjon, motivasjon og læring – og styrket samhold i egen gruppe (reiselivsaktører og representanter fra kommunen). Ettersom dette ble vanskelig pga. koronapandemien, ble det innvilget støtte til å gjennomføre to bransjetreff/nettverkssamlinger med samme hensikt. Den ene ble gjennomført i juni, kombinert med et kick-off før sommersesong, der man bl.a. hadde med seg eksterne ressurspersoner innen bærekraftsertifisering og vertskapssatsing. Til den andre samlingen vil næringsforeningen også forsøke å få besøk fra et annet reisemål for å lære av deres erfaringer.

I primo november ble det også gitt tilskudd til resten av tiltakene som næringsforeningen fant var mulige å arbeide med, til tross for koronapandemien. Tiltakene ble gruppert i følgende 3 arbeidsområder:

- Opplevelse- og attraksjonsutvikling (tiltak nr. 2 og 3)
- Visuell profil og digital synlighet (tiltak nr. 4, 7, 9 og 15)
- PR-strategi og omdømme (Tiltakene nr. 11, 13, 16 og 18)

Noen tiltak ble vurdert å ikke sette i gang i 2020, som følge av koronapandemien, og dette dreier seg om tiltakene nr. 8 ExpoDeutschland (satsing mot det tyske markedet), nr. 14 Deltakelse på Norwegian Travel Workshop 2020, nr. 19 Allianseutvikling (mot aktører som Torp flyplass, Fjord Line, Color Line, USUS og de nærmeste destinasjonene) og nr. 20 Cruise – i små porsjoner. Tiltak nr. 6 Kompetanseutvikling (minst 3 ulike kurs for reiselivsnæringen) er igangsatt, med støtte fra Innovasjon Norge.

Utover å støtte tiltakene fra reiselivsplanen er det innenfor satsingsområdet innvilget støtte til 5 bedriftsrettete utviklingsprosjekter, som alle handler om attraksjonsutvikling. Det ene er forstudien i regi av næringsforeningen kalt «Liv i Smaua», som tok sikte på å kartlegge potensialet som ligger i Kragerøs pittoreske smau og bakgater. Videre fikk næringsforeningen, for å kunne styrke sentrum som attraksjon og ett av de tre bærende produktkonseptene i planen («sjarmerende småbyliv»), støtte til prosjektet om å utvikle en felles nettside for næringsdrivende innen handel/service i sentrum, felles gavekortløsning⁶ og å utarbeide forslag til leveringsløsninger fra butikk/serveringssted i sentrum til forbruker. Så er det også gitt støtte til et utviklingsprosjekt hos Kulturkameratene AS, der målet var å utdanne flere formidlere for å kunne ta imot et større og mer hyppig antall kunst- og kulturinteresserte besøkende til Kragerø. Det fjerde prosjektet var forstudien hos E18 bobilparkering AS, som ønsket å vurdere mulighetene for etablering av parkeringsplasser for bobiler på sine arealer i Kragerø næringspark. I oktober ble det også gitt tilskudd til forprosjektet musikalsk høstfest, der målet var å utvikle forretningsmodell for konseptet i Kragerø i høstsesong og muligheten for å arrangere liknende konsept i andre byer i andre sesonger.

Videre er det gitt tilskudd til tre mindre tiltak. Det ene gjaldt delfinansiering av et søknadsarbeid tilknyttet en FoU-utlysning innen bærekraftige opplevelser i skjærgård/nasjonalpark, sammen med styret i Jomfruland nasjonalpark. Et samarbeid med [kunnskapsbedriften SALT](#) (Salt Lofoten AS) som prosjektleder ble innledet, og søknadsarbeidet resulterte i at næringsforeningen fikk innvilget støtte fra Norges forskningsråd til å kunne mobilisere et lokalt reiselivsnettverk

⁶ Det felles Kragerøgavekortet der ca. 30 spisesteder, overnattingssteder og detaljvarebutikker foreløpig er med (ikke kun sentrumsbutikkene) ble lansert i november. Gavekortet ble i løpet av kort tid populært, og per 31. desember 2020 er det kjøpt gavekort for 410 000 kroner.

med mål om å utvikle bærekraftige opplevelser i skjærgården. Arbeidet er startet opp i 2020, og vil fortsette i 2021. Det andre tiltaket dreide seg om videreutvikling av prissystemet hos Kragerø Sportell & Appartements, som grunnlag for bedre lønnsomhet. Det tredje tiltaket er gjennomføring av workshop med eksternt ressurs for mulig revisjon av reiselivsplanen som følge av koronapandemien, som planlegges avholdt primo mars 2021.

I tillegg har det vært stor aktivitet innen bedriftsrådgivning direkte til bedrifter som ønsker å videreutvikle sitt opplevelsestilbud, eller utvikle nye opplevelser i Kragerø. Aktiviteten i 2020 har vært delvis finansiert fra rammen på 200 000 kroner som styret bevilget fra budsjett 2019, samt en ekstra ramme på 100 000 kroner satt av i juni 2020. Midlene er fordelt på 22 ulike bedrifter innen reiseliv- og opplevelsesnæringen, hvorav 13 fremdeles mottar rådgivning innenfor avtalt antall timer. Per desember 2020 gjelder dette følgende bedrifter: Kragerøparken AS, Fredrik Brubakken (ENK), Kragerø Hotell AS, Varmslåtta gård AS, Nordraak matverksted/Det gule huset AS, Kragerø instituttet AS, Kragerø Sportell & Appartements AS, Kragerø Faste Billedgalleri, Dag Michelsen (nytt flytekonsept innen reiseliv), Victoria Hotell/nytt driftsselskap, Skåtøy kunstbar/Heidi Felle, Jomfruland gård og Top-Tubes/Rufus Preiss (ENK). Bedriftene har mottatt alt fra noen få timers rådgivning til 25 timer per bedrift. De aller fleste har mottatt bedriftsrådgivningen fra Telemark næringshages rådgivere med kompetanse innen reiseliv/destinasjonsutvikling, digital synlighet, identitetsbygging m.m. Tilbakemeldinger fra bedriftene viser at de fleste mener rådgivningen har vært verdifull, har gitt økt faglig trygghet og ny giv/motivasjon til videre arbeid.

Oppsummert har det vært stor aktivitet innen satsingsområdet, og høyere enn man kanskje kunne forvente når denne delen av næringen er blitt hardt rammet av restriksjonene ifm. pandemien. Ansettelsen av en destinasjonsutvikler i næringsforeningen, med hovedansvar for å følge opp reiselivsplanen, ble også noe forsinket. Kristin Myrstrand startet i jobben 1. juli, og har siden arbeidet 100 % med å følge opp reiselivsplanen. Til tross for at pandemien har bremset en del av fremdriften innen dette satsingsområdet, anses omstillingsprogrammet å være i rute når det gjelder måloppnåelse. Målet om bidrag til 5 årsverk i 2020 ble nådd, og også delmålene innen satsingsområdet.

3.2 Satsingsområde 2 – Innovasjon og utvikling i eksisterende næringsliv

3.2.1 Mål

Minst 80 nye arbeidsplasser innen satsingsområdet i Kragerø innen 2022.
Periodisert vil målet se slik ut:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sum
Mål	0	10	15	45	5	5	80
Resultat	-	19	44	40			103
Avvik	-	+9	+29	-5			+33

Delmål 2020:

- «Trinn 2 SMB-U»: Følge opp bedrifter fra forprosjektene
- Utløse 2 bedriftsutviklingsprosjekter innen eksisterende næringsliv
- Bidra til 2 nye bedrifter innen eksisterende næringsliv
- Igangsette 2 fellesprosjekter/kompetansehevende tiltak innen eksisterende næringsliv
- Videreutvikle samhandlingsarena for og i samarbeid med næringslivet

3.2.2 Strategier og prosjektportefølje

Strategier:

F. Proaktivt arbeid. Proaktivt arbeid mot eksisterende næringsliv for å høyne ambisjoner, avdekke utviklingspotensial og mulige knoppskytinger samt identifisere utviklingsprosjekter. Særlig fokus rettes mot havbruksnæring for å avdekke muligheter og potensial på lang sikt.

G. Bedriftsrettede tiltak. Støtte ulike bedriftsrettede tiltak med utgangspunkt i ideer fra bedriftene. Det settes av ressurser til søkbare midler i omstillingsprosjektet fra 2019.

H. Nettverk og klynger. Økt konkurransekraft gjennom å bidra til å utvikle og holde liv i samhandlingsarenaer for lokalt næringsliv samt etablere relevant nettverk med eksterne nærings- og kompetansemiljø.

I. Kompetanse. Bistå i å avdekke behov og etterspørre kunnskap og kompetansehevende tiltak samt initiere og gjennomføre ulike tiltak

Prosjektportefølje:

Forprosjekt/fase 2 i SMB-Utvikling har pågått våren 2020 med 12 deltakende bedrifter (tre av bedriftene avsluttet arbeidet på høsten). Bedriftsutviklingsprogrammet ble påvirket av koronapandemien både i innretning og fremdrift. Utover dette er det igangsatt 5 prosjekter i enkeltbedrifter, 1 fellesprosjekt om opprettelse av utviklingsselskap for Kragerø næringspark, 1 kompetansehevende tiltak innen digital markedsføring, 2 tiltak tilknyttet koronapandemien og 1 oppfølgingstiltak i form av ramme til bedriftsrådgivning for bedrifter som har deltatt i SMB-Utvikling (begge forprosjektene i 2018 og 2020).

3.2.3 Resultat

I 2020 har omstillingsprogrammet bidratt til 40 arbeidsplasser, hvorav 9 nye og 31 sikrede, innenfor innovasjon og utvikling i eksisterende næringsliv. Bidraget til mesteparten av disse arbeidsplassene er meldt inn fra bedrifter som har deltatt i bedriftsutviklingsprosjektet SMB-Utvikling. I 2020 har ikke omstillingsprogrammet bidratt til nyetableringer innen dette satsingsområdet.

Hovedfokus for dette satsingsområdet har i perioden vært forprosjektet innen det bedriftsrettede utviklingsprogrammet SMB-Utvikling, som startet i januar. 12 bedrifter har deltatt i forprosjektet som i hovedsak ble avsluttet i henhold til fremdriftsplan i juni 2020. Framdriften i programmet ble noe redusert pga. restriksjonene som følge av pandemien. For tre bedrifter ble arbeidet ferdigstilt i november, fordi pandemien gjorde at bedriftene måtte prioritere drift i høysesong fra mars. Innretningen på arbeidet ble for mange også dreid mer over til krisehåndtering og etter hvert å se nye markedsmuligheter. Flere av bedriftene har rapportert at deltakelsen i programmet førte til betydelig antall sikrede arbeidsplasser i deres bedrifter, ettersom de hadde kort vei til verdifull sparring med bedriftsrådgiver da de ble nødt til å gjøre viktige grep under koronapandemien. Totalt har deltakende bedrifter reelle ambisjoner om å skape 32,5 nye årsverk og å oppnå 33 % omsetningsvekst i løpet av 2022 sammenlignet med 2019 og har laget konkrete planer for hvordan dette skal skje. I tillegg vil et betydelig antall arbeidsplasser kunne bli sikret som følge av utviklingsarbeidet i disse bedriftene. Bedriftene har generelt vært fornøyde med å bli utfordret av eksterne rådgivere, å få sparring og hjelp til å øke ambisjonene samt prioritere og iverksette nye satsinger. Hver bedrift har vurdert potensialet sitt, definert ambisjoner og laget planer for realisering. Gjennom stort engasjement i analyse- og planleggingsarbeid, har bedriftene profesjonalisert sin utviklingsprosess ut fra egne forutsetninger. For noen av bedriftene har det vært nyttig å få hjelp til å øke forståelsen av hvordan skape videre utvikling samt å vurdere risiko.

Forprosjektet har hovedsakelig vært gjennomført med en-til-en arbeidsmøter mellom konsulent og bedrift, 5-6 møter (hvorav noen digitale). Det har også vært to fellessamlinger for de deltakende bedriftene; i januar og mars. Samlingene har dreid seg om å bli kjent med hverandre, utveksle erfaringer, stimulere mulighetene som kan ligge i samarbeid mellom bedriftene, trening i å

få fram budskap (pitching), trening i metodisk innovasjon og forretningsutvikling, øke bevissthet om kundeinnsikt og vurdere eget vekstpotensial/uttrykke økte ambisjoner.

Som en oppfølging av begge forprosjektene i SMB-Utvikling (i 2018 og 2020), fikk alle 22 deltakende bedrifter mulighet til et visst antall rådgivningstimer støttet fra omstillingsprogrammet. Dette har 11 av bedriftene benyttet seg av høsten 2020. Dette gjelder Fiber.no AS, Steintransport AS, Vestmar Production AS, GS Maskin AS, Kiil-Sandtangen AS, Delecto AS, Fiskebeinparkett AS, Byggmester Olaf Haugland AS, Brødrene Brubakken AS, Kragerøsnekkeren AS og Stopp En Halv AS. I tillegg har Lød AS og Marigård AS, som begge har vært med i forstudiene av bedriftsutviklingsprogrammet, fått støttet noen timers bedriftsrådgivning fra denne rammen.

Videre er det innen dette satsingsområdet innvilget støtte til 5 bedriftsrettete utviklingsprosjekt. Dette er prosjekter hos Plastinor AS (produksjon og testing av produkter i gjenbrukt plast), Kiil-Sandtangen AS (digitaliseringsprosjekt båtoppplag), markedsføringsprosjekter hos Fiskebeinparkett AS og Plastinor AS, og et pilotprosjekt innen ny renseteknologi hos TPI Norway AS. Av møteplasser mellom kommune og næringsliv har omstillingsprogrammet prioritert å delta på flere av arrangementene som Kragerø næringsforening har arrangert. Dette har vært møte om hvordan bedrifter kan profilere seg smartere på sosiale medier i januar, innspillsmøte med politisk ledelse ifm. pandemien i mars og webinar om kontantstøtteordningen relatert til samme situasjon med revisorer fra EY i april. På høsten fikk ikke programleder av ulike grunner deltatt på arrangementer med lokale næringsaktører, men vil trekke fram at kommunens næringsrådgiver og næringsforeningen samarbeidet om møter vedr. ny E18/næringspark samt ny interessegruppe for industribedrifter.

I den krevende tiden som oppstod ifm. restriksjonene som følge av koronapandemien, ble det videre satt av 20 000 kroner til «økonomisk dugnad for lokale bedrifter i Kragerø», som var et initiativ fra Kragerø næringsforening og Skagerrak sparebank/Sparebanken Sør. Bidraget på 20 000 kroner ble fordelt mellom de to satsingsområdene *Reiseliv og opplevelsesnæring* og *Innovasjon og utvikling i eksisterende næringsliv*. I dugnaden, gjennomført på folkefinansieringsplattformen lokalverdi.no, ble det samlet inn totalt 125 000 kroner som ble fordelt etter søknad til 10 bedrifter (størrelsesorden 5 000 – 20 000 kroner per bedrift) som alle havnet utenfor de nasjonale støtteordningene etablert ifm. pandemien. Videre ble det fra dette satsingsområdet også satt av en ramme på inntil 90 000 kroner, for å kunne støtte bedrifter med ev. merkostnader ved utarbeidelsen av grunnlag (utført av regnskapsfører/revisor) for å kunne søke nasjonale krisepakker.

I oktober/november ble det arrangert et kompetansehevende tiltak innen digital markedsføring med fokus på sosiale medier for mindre bedrifter i andre bransjer enn reiselivsnæringen (ettersom kompetanseheving for disse skjer iht.

reiselivsplanens tiltak). Kursholder Elise Landa gjennomførte en kursrekke for 10 deltakende bedrifter med to totimers samlinger og en tretimers workshop. I tillegg fikk hver bedrift en "digital helsesjekk" i forkant og en times veiledning i etterkant av kursrekken.

Byggingen av ny E18 gjennom Kragerø vil være det største infrastrukturtiltaket i moderne tid i kommunen. Forstudien om mulighetsstudie for Kragerø næringspark, som omstillingsprogrammet bevilget støtte til i 2019, ble levert tidlig høsten 2020. Arbeidet er gjennomført med ekstern prosjektledelse, der man sammen med grunneiere og bedrifter lokalisert i parken, kom med innspill til og vurderte veivalg for videre utvikling. En klar anbefaling fra mulighetsstudien er opprettelsen av et utviklingsselskap for næringsparken, med deltakelse også fra offentlige aktører. I november ble det som en oppfølging av forstudien gitt tilsagn til forprosjektet som handler om å arbeide for å etablere et utviklingsselskap for de mange interessentene med eierskap i Kragerø næringspark, sett i sammenheng med ny trasé for E18 gjennom området. Bevilgningen ble gitt fra strategien nettverk/klynger. Omstillingsprogrammet støtter prosjektledelsen for opprettelsen av et slikt utviklingsselskap, men kan ikke støtte selve driften av selskapet. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Drangedal kommune og Vekst i Grenland. Visjonen er en næringspark med aktører som trekker i samme retning, og som bidrar til at parken framstår attraktiv, innovativ og offensiv.

Oppsummert oppfatter programleder at arbeidet er i henhold til planen for dette satsingsområdet, og den bedriftsrettede innsatsen hittil har gitt gode resultater på omstillingsprogrammets hovedmål særlig innen dette satsingsområdet. Når det gjelder delmålene er de fleste nådd, med unntak av å bidra til 2 nyetablerte bedrifter.

3.3 Satsingsområde 3 – Bosteds- og næringsattraktivitet

3.3.1 Mål

Fra 2020 er satsingsområdet Bostedskommunen og satsingsområdet Næringsattraktivitet slått sammen til ett; Bosteds- og næringsattraktivitet. Satsingsområdet er ikke målsatt med resultatmål, men det er et avgjørende område å arbeide med for å skape en varig endringskultur og positiv utvikling i Kragerø. Satsingsområdet vil i hovedsak være et kommunalt ansvar. Omstillingsorganisasjonens rolle vil være knyttet til å øke kunnskapsgrunnlag, påpeke behov og initiere prosesser overfor kommunen.

Delmål 2020:

- Bidra til utviklingen av minst 1 boligkonsept for framtidig vekst
- Gjennomføre 1 tiltak/prosjekt som bidrar til å tilrettelegge for en sterk innovasjons- og entreprenørskapskultur
- Følge opp hovedprosjekt næringsvennlig kommune og videreutvikle fast møteplass mellom kommune og næringsliv
- Gjennomføre minst 1 prosjekt/tiltak innen bostedsattraktivitet spisset mot målgruppe i etableringsfase
- Gjennomføre kommunikasjonstiltak iht. kommunikasjonsplanen
- Igangsette 1 prosjekt innen infrastruktur

3.3.2 Strategier og prosjektportefølje

Strategier:

J. Kartlegging og planlegging. Med utgangspunkt i kommunale mål og planer kartlegges og initieres tiltak med mål om å oppnå ønsket befolkningsutvikling og demografisk profil

K. Etablererkultur og ungdomssatsing. Motivere til entreprenørskap og innovasjon gjennom hele oppvekstløpet. Engasjere og stimulere endringsagenter og kreative miljø. Utvikle entreprenørferdigheter gjennom å initiere, legge til rette for og gjennomføre ulike kompetansehevende tiltak

L. Attraktivitet. Utvikle kommunen som næringsvennlig kommune og styrke næringsutviklingstjenestene overfor næringslivet. Markedsføre Kragerø som en kommune det er attraktivt å drive næring i, attraktiv å arbeide i og attraktiv å bo i.

M. Samarbeid og nettverk. Stimulere og hjelpe gründere og lokalt næringsliv til videre utvikling og vekst gjennom etablering av innovasjonsmiljø som næringsklynge, eksisterende inkubatortilbud samt å motivere til / utnytte bruk av lokale mentorressurser

N. Infrastruktur. Utvikle konkurransedyktig og hensiktsmessig infrastruktur relatert til ønsket utvikling

Prosjektportefølje:

Prosjekt næringsvennlig kommune er i 2020 fulgt opp ved gjennomføringen av en effektmåling av status for samarbeidet mellom kommunen og næringslivet. Resultatene av målingen vil følges opp i 2021. Det har vært noe aktivitet mtp. videreutvikling av det lokale innovasjonsmiljøet Kragerø Cowork, som omstillingsprogrammet støttet i etableringsfasen i 2018, men dette har ikke materialisert seg i konkrete prosjekter. Videre har det vært igangsatt/støttet 3 prosjekter rettet mot målgruppen unge/småbarnsforeldre med sikte på å øke bostedsattraktiviteten, 1 prosjekt innen strategien infrastruktur og 1 innen etablererkultur/ungdomssatsing. Fra dette satsingsområdet har omstillingsstyret også satt av en egen ramme til kommunikasjonstiltak, som er fulgt opp gjennom året iht. vedtatt kommunikasjonsplan.

3.3.3 Resultat

I 2020 er det igangsatt betydelig mer aktivitet innen dette satsingsområdet enn tidligere år, som også har sammenheng med en mindre endring i handlingsplanen ved at det ble åpnet for å kunne støtte andre typer prosjekter innen bostedsattraktivitet enn kun utvikling av boligkonsepter. Når det gjelder dialog med grunneiere/utbyggere om utvikling av boligkonsepter i de områdene som omstillingsprogrammet tidligere har pekt på, har det vært noe dialog med potensielle utbyggere, men dette har ikke resultert i noen konkrete prosjekter.

Innen delmålet om å gjennomføre tiltak/prosjekter innen bostedsattraktivitet spisset mot målgruppen unge voksne, har omstillingsprogrammet bidratt til tre prosjekter. Det ene er støtte til KIF fotballgruppes forstudie vedr. mulig oppstart av idrettsfritidsordning etter skoletid (IFO). Målet med forstudien er å kartlegge interesse, behov, betalingsvilje m.m. blant foreldre i kommunen for en slik ordning for barn i alderen 1.-7. trinn. Framdriften i prosjektet har imidlertid blitt bremsset av restriksjonene som følge av covid-19 og endring av intern prosjektledelse, og er ikke avsluttet.

Det andre prosjektet var en innbyggerundersøkelse blant unge voksne i alderen 20-45 år⁷. Undersøkelsen ble gjennomført per telefon av Respons Analyse, og forelå i midten av juni. Målet var å finne ut mer om opprinnelig (eventuelt) flyttemotiv, styrker og svakheter ved å bo i kommunen, aksept for pendleravstand m.m hos denne viktige målgruppen. Når det gjaldt dem som hadde flyttet til/tilbake til kommunen, var det sterkeste flyttemotivet at de ville bo nærmere familie. Videre viste undersøkelsen at denne målgruppen generelt var godt fornøyd (83 %) med å bo i Kragerø, og var mest fornøyd med (av liste med 17 ulike påstander om ulike forhold i Kragerø) *gode muligheter for friluftsliv, trygt sted for både barn og voksne og gode oppvekstvilkår for barn*. Målgruppen var minst fornøyd med *kollektivtilbudet, arbeidsmarkedet og utdanningstilbudet etter vanlig grunnskole (ønske/behov for høyskoleutdanning)*.

⁷ Rapporten ligger her: https://www.kragero.kommune.no/omstilling/f/p47/i502962e8-1de0-4f4f-8e20-a0b1e45848d9/rapport_unge-voksne-i-kragero_juni-2020.pdf

På spørsmålet om hva de mener skal til for at flere unge voksne skal finne det attraktivt å flytte til Kragerø, er det veldig tydelig: **Flere arbeidsplasser**. (89 % samlet fordelt på kategoriene «flere arbeidsplasser generelt» på 70 %, «kompetansearbeidsplasser» på 12 % og 7 % svarer «arbeid for begge i en familie»). Resultatene av undersøkelsen styrker for øvrig antakelsen om at Kragerø, i motsetning til en del andre distriktskommuner, har (tilstrekkelig gode) urbane kvaliteter; det er altså ikke servicetilbud eller mangel på møteplasser som trekkes fram som et savn. Videre synes boligmarkedet også å være velfungerende, da det ikke trekkes fram mangler/svakheter ved dette i undersøkelsen. Undersøkelsen øker kunnskapsgrunnlaget for kommunens videre arbeid med å være en attraktiv bostedskommune for målgruppen unge voksne.

I innbyggerundersøkelsen blant unge voksne, kom gode oppvekstvilkår for barn spesielt godt fram. Det var et bedre resultat for barn enn for unge. Ungdom er en viktig målgruppe med tanke på å legge til rette for å skape gode relasjoner sosialt og til stedet man kommer fra. En god tilknytning betyr mye for muligheten for at Kragerøs ungdommer vil velge å etablere seg i Kragerø også som voksne. På spørsmålet «Hva mener du må til for at flere unge voksne skal finne det attraktivt å flytte til Kragerø?» kommer også svarene «Tilbud til barn og unge» med 18 % og «Kultur- og fritidstilbud» med 18 % rett bak «Flere arbeidsplasser generelt» som flest svarte med 70 %. Med bakgrunn i dette tildelte omstillingsprogrammet støtte til det tredje prosjektet innen delmålet å gjennomføre tiltak/prosjekter innen bostedsattraktivitet spisset mot målgruppen unge voksne (og strategien etablererkultur/ungdomssatsing). Dette er forstudien i ungdoms- og medvirkningsprosjektet «Generasjonsarkitektene». Prosjekteier er Kragerø Frivilligsentral, med både lokale og nasjonale ressurser som samarbeidspartnere. Målet for prosjektet er å samskape felles visjoner og målsetninger for positiv utvikling av kommunen, inkludert Kragerø stasjon («Jernbanebygget»), og derigjennom bidra til grunnlag for økt bostedsattraktivitet. Sentralt for prosjektet er også at ungdom inkluderes fra start, og får muligheten til å påvirke utviklingen av innhold i aktivitetene og å opparbeide seg ny kompetanse innen medvirkning, demokrati, medforskning og designprosesser. Forstudien ble gjennomført høsten 2020 som en framtidsscenarioprosess, og et eget ungdomsteam bestående av 6 ungdommer i alderen 12-18 år ble rekruttert og deltok aktivt gjennom hele prosjektet. I prosjektet har det hittil vært gjennomført flere workshops/framtidsverksteder (et av dem kun for ungdom med 19 deltakere), holdt foredrag på ungdomsskolene, blitt produsert 3 podcast-episoder (hvorav 2 med kun ungdom og en med teamet i Generasjonsarkitektene), og produsert en film basert på opptak og foto fra ungdomsverkstedet. Med forutsetning om at også neste fase i prosjektet (forprosjektet) blir fullfinansiert, har også omstillingsprogrammet bevilget støtte til dette. I forprosjektet er det mål om å utarbeide konkrete konsepter for både fysisk utforming og flerbruksløsninger for Kragerø stasjon. Videre vil det lages en plan for hvordan ungdom blir aktive aktører både som brukere og innholdsleverandører, og arbeidet vil ledes i samarbeid med eksterne bidragsytere som AFI/OsloMet og DOGA.

I august ble det besluttet å gjøre en effektmåling av status for samarbeidet mellom kommunen og næringslivet, som et ledd i oppfølgingen av prosjektet som ble gjennomført i 2018. I prosjektet næringsvennlig kommune jobbet næringsaktører, kommunalt ansatte og politikere sammen om hvilke tiltak som kunne bedre samarbeidet som mål til for å være mer næringsvennlige. Effektmålingen ble gjort av PWC, som sendte ut en spørreundersøkelse til næringsaktører, kommunalt ansatte og politikere⁸. Spørreundersøkelsen viser at vi fremdeles har en vei å gå. Mange mente at arbeidet har gitt positiv utvikling ved at kommunen har blitt mer næringsvennlig, og at samarbeidet med næringslivet har blitt bedre. Det er tydelig at etableringen av Kragerø næringsforening har hatt en positiv effekt for næringslivet i Kragerø, ved at dialogen med kommunen og kommunale prosesser med betydning for lokalt næringsliv har blitt bedre. Det er likevel rom for forbedring når det gjelder å bli mer hørt eller forstått hos kommunen, tilgjengelighet/responstid og konkurransen for lokale leverandører i kommunens innkjøpsprosesser. Samtidig bør også næringslivets kompetanse knyttet til søknad, dokumentasjon og kommunens rolle forbedres. Mange mener riktignok at man er blitt flinkere til å tenke kollektivt og å bidra på relevante arenaer for næringslivet. Resultatene fra effektmålingen vil følges opp i 2021.

Videre ble det i oktober gitt tilskudd til et forprosjekt i kommunen innen strategien infrastruktur, som går på et kartleggingsarbeid som utgangspunkt for å innføre funksjonell byggegrense i strandsonen. Bakgrunnen for dette er at Statsforvalteren i Vestfold og Telemark i 2019 oppdaget at kommunens eget planverk ikke har vært formelt riktig. Inntil dette er ordnet er konsekvensen stor for både byggenæringen, privatpersoner og kommunen, når de fleste reguleringsplanene er satt helt eller delvis ut av spill og ting som før ville vært lov ikke lenger er det. I prosjektet vil man derfor kartlegge strandsonen med sikte på å innføre byggegrenser med konkrete bestemmelser og retningslinjer. Målet er at et slikt kartleggingsarbeid vil legge grunnlaget for en mer forutsigbar situasjon for både innbyggere, periodebeboere og næringsaktører, samt for kommunens egen forvaltning av strandsonen. Kommunen er parallelt med dette i konstruktiv dialog med Statsforvalteren, som ønsker å bistå med å starte en prosess for å få gjeldende reguleringsplaner til fortsatt å gjelde foran kommuneplanen. Summen av de tiltakene kommunen jobber med vil kunne løse nåværende krevende situasjon.

Av rammen på 100 000 kroner til kommunikasjonstiltak ble ca. halvparten brukt i 1. halvår. Rammen ble redusert til 80 000 kroner mot slutten av året, da man ved mange henvendelser fra enkeltbedrifter så et større behov for å prioritere økt ramme til bedriftsrettet tilskudd enn til kommunikasjonstiltak. Av kommunikasjonstiltak er det produsert 4 korte videosnutter publisert på

⁸ Rapporten ligger her: <https://www.kragero.kommune.no/omstilling/f/p47/i88638e4b-f302-4a82-91a6-352feece83d9/effektmaling-naringsvennlig-kommune-november-2020.pdf>

omstillingsprogrammets Facebook-side om deler av omstillingsprogrammets aktivitet, innholdsmarkedsføring i tre utgaver av magasinet Det skjer i Kragerø og i sommer- og vinterutgaven av Sannidalsmagasinet. I tillegg noe kostnader til tradisjonell annonsering i KV (næringsmagasinet i januar og informasjon om koronatiltak for næringslivet i april) og annonsering på Facebook.

Oppsummert oppfatter programleder at arbeidet er i henhold til planen for dette satsingsområdet, med unntak av delmålet om utvikling av 1 boligkonsept med mål om å oppnå ønsket befolkningsutvikling og demografisk profil. Det har vært igangsatt prosjekter rettet mot målgruppen unge/småbarnsforeldre med sikte på å øke bostedsattraktiviteten, prosjekt innen oppfølging av næringsvennlig kommune, infrastruktur og etablererkultur/ungdomssatsing. Det har vært noe aktivitet mtp. videreutvikling av lokalt innovasjonsmiljø, men dette har ikke materialisert seg i konkrete prosjekter i 2020.

4. Organisering og drift

4.1 Organisasjonsform og eierskap

Omstillingsprogrammet er et kommunalt prosjekt, der programleder er plassert i rådmannens stab. Kommunestyret er eier.

4.2 Omstillingsstyret

- Grunde W. Knudsen, ordfører (styreleder)
- Hege B. Lier, politiker opposisjon
- Henriette Fluor Vikre, politiker posisjon
- Janna Pihl, daglig leder Kragerø næringsforening
- Even Hæhre Ødegaard, daglig leder Steintransport AS og styremedlem i Kragerø næringsforening
- Marianne Harg, sivilingeniør/bedriftsrådgiver, bosatt i Skien
- Tone Mari Flatland, statsautorisert revisor Ernst & Young Kragerø
- Kristin Clemmensen, selvstendig næringsdrivende, bosatt i Porsgrunn
- Staale C. Gundersen, Sparebanken Sør og representant for lokalbankene

I tillegg har styret følgende observatører med møte- og talerett: Kommunedirektør Inger Lysa, Anne Helgesen fra Innovasjon Norge, Sindre Larsen Melås fra Vestfold og Telemark fylkeskommune og kommunens næringsrådgiver Geir Lia.

Det har vært avholdt fire møter i omstillingsstyret 1. halvår 2020 (hvorav to digitalt via Teams), og fire i 2. halvår 2020 (hvorav styreseminaret i november ble avholdt digitalt). Programstatusvurdering og styreseminar om handlingsplan 2021 ble gjennomført tilknyttet to av de fire møtene hhv. den 21. oktober og 17. november 2020.

4.3 Samarbeidsrelasjoner

Programleder samarbeider i utstrakt grad med kommunens administrasjon og næringsrådgiver, Innovasjon Norge (omstilling) og daglig leder i Kragerø næringsforening. I tillegg samarbeider vi med fylkeskommunen, Innovasjon Norge Vestfold og Telemark og andre omstillingskommuner.

4.4 Administrasjon og drift

Det er ansatt én person i administrasjonen, som programleder. Kommunens regnskaps- og arkivsystemer brukes, og programleder får bistand i dette.

5. Kommunikasjon

Iht. kommunikasjonsstrategien for omstillingsprogrammet, har programleder orientert kommunestyret om arbeidet i møtet 13. februar ifm. årsrapportering for 2019 og handlingsplan for 2020. Kommunestyret fikk videre en status fra omstillingsprogrammet ifm. halvårsrapportering 3. september 2020, der Respons Analyse også presenterte resultatene fra undersøkelsen blant kommunens unge voksne i alderen 20-45 år, som ble gjennomført i mai/juni 2020. I 3 av de 8 møtene i omstillingsstyret har det vært bedriftsbesøk/-presentasjoner lagt til møtene, færre enn i et normaltår grunnet koronapandemien. I tillegg har styret også ønsket korte bedriftspresentasjoner fra bedrifter som har søkt om støtte fra omstillingsmidlene, og dette har vært gjennomført så langt det har vært mulig. FaceBook-siden er benyttet for aktiv og målrettet informasjon med relevant informasjon. Lokalavisa KV har omtalt omstillingsprogrammet i flere nyhetssaker, og formannskapet holdes fortløpende orientert gjennom tilgang til styreprotokoller. Se også mer detaljert informasjon om kommunikasjonsarbeidet i 2020 under omtalen av satsingsområde 3 Bosteds- og næringsattraktivitet, der kommunikasjon er inkludert i strategien *L.Attraktivitet* (jf. også oversikt i vedlegg 8.1).

6. Finansiering og innvilgningsstatus 2020

Omstillingsarbeidet er ved oppstarten av programmet estimert finansiert slik, i 1000 kroner:

Finansieringskilde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sum
Stat/fylkeskommune*	1 600	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	13 756
Kommunen	500	750	750	750	750	750	4 250
Annet (renter, mv)							
SUM TILSKUDD	2 100	3 250	3 250	3 250	3 250	3 250	18 006

*Forutsetter tildeling gjennom de årlige statsbudsjettene og fordeling videre fra Telemark fylkeskommune. Rammene kan bli endret. I 2018 ble tilskuddet fra stat/fylkeskommune redusert til 2 156 000 kroner, og i 2019 og 2020 fikk vi begge årene tildelt 2 700 000 kr.

Tildelingen for 2020 fra Vestfold og Telemark fylkeskommune var på 2,7 mill. kroner. I 2019 ble ikke totalt budsjettsum innvilget i sin helhet til ulike prosjekter/tiltak, slik at man kunne overføre 1 400 000 kroner av ubenyttet ramme til budsjett 2020. Samlet budsjett på 4 850 000 kroner ble fordelt per satsingsområde på følgende måte:

Innsatsområde	Avsatt ramme til prosjekter
Reiseliv og opplevelsesnæring	1 900 000
Innovasjon i eksisterende næringsliv	1 000 000
Bosteds- og næringsattraktivitet	800 000
Prosjektarbeid	850 000
Administrasjon	300 000
<i>Sum prosjektarbeid og administrasjon*</i>	<i>1 150 000</i>
Sum	4 850 000

Det ble foretatt noen omdisponeringer mellom satsingsområdene/-budsjettpostene i løpet av 2020, som framkommer av regnskapsoversikten under punkt 7. Videre ble budsjettet noe økt mot slutten av året, da det ble klart at årets ramme var i ferd med og brukes opp samtidig som noen enkeltprosjekter ble avsluttet. Disse enkeltprosjektene ble rimeligere enn antatt ved tilsagnstidspunktet, og det ble mulig å disponere restmidlene fra prosjektene. Det ble frigjort 83 437 kroner knyttet til fire enkeltprosjekter. I tillegg ble et tilsagn på inntil 30 000 til «fagbrev i jobb»-ordningen gitt i 2019 trukket tilbake ved regnskapsavslutning, ettersom det ikke er blitt realisert, og ca. 4 500 kroner gjenstod også av rammen til kommunikasjonstiltak. Av til sammen 118 012 kroner ble det brukt 50 070 kroner til to tiltak, slik at årets budsjett ble økt med tilsvarende sum. Resterende 67 942 kroner kan disponeres i 2021, jf. oversikten nedenfor.

Midlene er benyttet til innvilgning av tilsagn til ulike prosjekter/tiltak innen følgende satsingsområder i 2020:

Vedtatte tilsagn per innsatsområde	2020
Innsatsområde 1 Reiseliv og opplevelsesnæring	1 956 000
Innsatsområde 2 Utvikling næringsliv	1 116 086
Innsatsområde 3 Bosteds- og næringsattraktivitet	761 000
Omstillingsprog. Prosjektarbeid (regnskap)	804 747
Omstillingsprog. Administrasjon (regnskap)	199 560
Tilbakeførte midler fra avsluttede enkeltprosjekter	67 942
Netto innvilgning fra omstillingsprogrammet (tilsagn fratrasket tilbakeførte midler)	4 769 451

Totale tilsagn innvilget fra omstillingsstyret, inkludert midler benyttet til administrasjon og prosjektarbeid (regnskapstall) og tilbakeførte enkelttilsagn i tilfeller der prosjekter er blitt rimeligere enn antatt ved innvilgningstidspunkt, er ca. 4,7 mill. kroner for 2020. Nedenfor vises oversikt over totalt innvilget finansiering til omstillingsprogrammet i 2020, og hva vi har av ubenyttet ramme ved utgangen av året (differansen mellom innvilget finansiering inn til programmet og innvilgede tilsagn ut fra programmet):

Innvilget finansiering til omstillingsprogrammet	2020
Regionale omstillingsmidler TFK 2020	2 700 000
Kommunal egenandel 2020	750 000
Overført ubenyttede midler fra 2019	1 400 000
Totalt tilgjengelige midler	4 850 000

Ubenyttet ramme (innvilgede midler fratrasket totale tilsagn)	2020
Ubenyttet ramme (til overføring budsjett 2021)	80 549

Med totalbudsjett for 2020 på ca. 4,9 mill. kroner har vi et mindreforbruk på ca. 80 000 kroner som kan benyttes i 2021. For regnskapstall, hva som er utbetalt av tilsagn og innbetalt av forventet finansiering, vises det til kapittel 7 Regnskap.

7. Regnskap omstillingsprogrammet 2020

Regnskapet er revisorbekreftet per 28. januar 2021.

Kostnader per innsatsområde	Regnskap per 31.12.2020	Budsjett 2020	Rev.budsjett etter omdisponering	Avvik regnskap- rev.budsjett
Innsatsområde 1 Reiseliv og opplevelsesnæring	953 734	1 900 000	1 956 000	1 002 266
Innsatsområde 2 Utvikling næringsliv	1 732 392	1 000 000	1 116 086	-616 306
Innsatsområde 3 Bosteds- og næringsattraktivitet	341 424	800 000	761 000	419 576
Omstillingsprog. Prosjektarbeid	804 747	850 000	850 000	45 253
Omstillingsprog. administrasjon	199 560	300 000	216 984	17 424
Sum kostnader	4 031 857	4 850 000	4 900 070	868 213

I budsjett 2020 ble det gjort noen omdisponeringer mellom budsjettpostene mot slutten av året. Satsingsområde 1 og 2 ble noe økt, og satsingsområde 3 samt administrasjonsposten ble redusert. For nærmere detaljer om omdisponeringene i budsjettet, vises det til vedlegg 8.1 og kommentarene under tabellene for hvert satsingsområde.

Inntekter	2020
Kragerø kommune egenandel	750 000
Telemark fylkeskommune	2 700 000
Prosjektinntekter (eksterne tilsagn fra Innovasjon Norge, egenandeler etc.)	412 500
Sum inntekter	3 862 500
Udisponerte midler (inntekt fratrasket kostnad)	
Netto resultat	-169 357

Kommentarer til regnskapet:

Avviket på satsingsområde 2 må sees i sammenheng med linjen «prosjektinntekter». Netto resultat for denne posten blir da 1 319 892, og et avvik ift. rev.budsjett på -203 806 kroner. Regnskapstall for omstillingsprogrammet vil kunne vise større utbetalinger i enkeltår enn styret har innvilget i totale tilsagn. Dette kan skyldes at utbetalingene som har skjedd i 2020 kan være knyttet til tilsagn gitt tidligere år, eller fordi vi utbetaler totale prosjektkostnader i enkelte større prosjekt (kostnader utover omstillingsprogrammets tilskuddsandel i prosjektet), der vi har fått medfinansiering fra andre aktører som eksempelvis Innovasjon Norge.

Eventuelle udisponerte midler settes på fond, og gjøres tilgjengelige for seinere regnskapsår i omstillingsprogrammet. Ved regnskapsavslutning 2020 er det brukt 169 357 kroner fra fondet, og det står 2 110 950 kroner på fondet per januar 2021 til utbetaling av innvilgede tilsagn som hittil ikke er utbetalt.

8. Vedlegg

8.1 Handlingsplan 2020 inkl. innvilgningsstatus per 31.12.2020

Satsingsområde 1 – Reiseliv og opplevelsesnæring

Strategi	Tiltak 2020	Delmål 2020	Budsjett 2020*	Innvilget
A. Reiselivsplan	Støtte definerte tiltak i reiselivsplanens tiltaksplan 2020-2023	Min. 2 fellesprosjekter/kompetansehevende tiltak og ett prosjekt innen merkevarestrategi	1 380 000	1 380 000
B. Attraksjonsutvikling	Gjennomføre fellestiltak/bedriftsrettede tiltak som utvikler Kragerø som reisemål	Min. 2 pågående bedriftsutviklingsprosjekter/fellestiltak. Min. 1 ny bedrift etablert	576 000	576 000
C. Kompetanse	Avdekke kompetansebehov samt initiere og gjennomføre kompetansehevende tiltak	Gjennomføre 1 fellesprosjekt	-	-
D. Samhandling/ledelse	Avklare behov og rollefordeling lokalt og regionalt	Gjennomføre 1 fellesprosjekt	-	-
E. Merkevarer	Gjennomføre tiltak som styrker og videreutvikler merkevaren Kragerø, Jomfruland og Munch	Gjennomføre min. 1 prosjekt	-	-
Sum			1 956 000	1 956 000

*Opprinnelig budsjetttramme var 1,9 mill. kroner, med 500 000 kroner på strategi B og 1,4 mill. kroner på strategi A. Strategi B. ble tilført 21 000 kroner fra budsjettposten administrasjonskostnader + 45 000 kroner fra strategi A. reiselivsplanen ifm. innvilgning av prosjektnr. 2020/25 per 13. oktober 2020. Videre ble strategi B tilført 10 000 kr fra budsjettposten administrasjonskostnader ifm. innvilgning av tiltak nr.2020/28 per 16.november 2020. Strategi A. ble tilført 25 000 kroner fra restmidler som følge av et enkeltprosjekt avsluttet i 2020 som ble rimeligere enn antatt ifm. innvilgning av tiltak nr.2020/31 per 8. desember 2020.

Satsingsområde 2 – Innovasjon og utvikling i eksisterende næringsliv

Strategi	Tiltak 2020	Delmål 2020	Budsjett 2020*	Innvilget
F. Proaktivt arbeid	Proaktivt arbeid for å avdekke og identifisere utviklingsprosjekter	"Trinn 2 SMB-U": Følge opp bedrifter fra forprosjektene	225 070	225 070
G. Bedriftsrettede tiltak	Støtte utviklingsprosjekter fra bedriftene	Min. 2 pågående prosjekter, min. 2 nye bedrifter	550 300	550 300
H. Nettverk og klynger	Videreutvikle samhandlingsarena for og i samarbeid med næringslivet	Min. 1 prosjekt	270 000	270 000
I. Kompetanse	Avdekke kompetansebehov samt initiere og gjennomføre kompetansehevende tiltak	Min. 1 kompetansehevende tiltak gjennomført	70 716	70 716
Sum			1 116 086	1 116 086

* Opprinnelig budsjetttramme var 1 mill. kroner, fordelt med 200 000 kr på strategi F, 600 000 kr på strategi G, 100 000 kr på strategi H og 100 000 kr på strategi I. Strategi H. er tilført 170 000 kroner fordelt på 99 700 kroner fra strategi G. Bedriftsrettede tiltak og 29 284 kroner fra strategi I. Kompetanse og 41 016 fra budsjettposten administrasjonskostnader ifm. innvilgning av prosjektnr. 2020/29. Videre er strategi G. tilført 50 000 kroner fordelt på 11 000 kroner fra budsjettposten administrasjonskostnader og 39 000 kroner fra satsingsområde bosteds- og ifm. innvilgning av prosjektnr. 2020/30 per 26. november 2020. Strategi F. Proaktivt arbeid er også tilført 25 070 kroner i økning av rammen til bedriftsrådgivning som oppfølging av SMB-Utvikling, finansiert fra restmidler fra avsluttede enkeltprosjekter.

Satsingsområde 3 – Bosteds- og næringsattraktivitet

Strategi	Tiltak 2020	Delmål 2020	Budsjett 2020*	Innvilget
J. Kartlegging og planlegging	Initiere tiltak med mål om å oppnå ønsket befolkningsutvikling og demografisk profil	Bidra til utviklingen av minst 1 konsept for framtidig vekst	-	-
K. Etablererkultur, lokalt innovasjonsmiljø og ungdomssatsing	Bidra i/støtte prosesser og prosjekter som kan utvikle innovasjons- og etablererkultur	Min. 1 tiltak/prosjekt	50 000	50 000
L. Attraktivitet	Næringsvennlig kommune. Bidra til prosjekter rettet mot målgruppen unge/småbarnsforeldre med sikte på å øke bostedsattraktiviteten. Aktiv og samordna kommunikasjon	Oppfølging av hovedprosjekt i næringsvennlig kommune Min. 1 prosjekt/tiltak innen bostedsattraktivitet spisset mot målgruppe i etableringsfase Gjennomføre kommunikasjons tiltak iht. kommunikasjonsplanen	461 000	461 000
M. Infrastruktur	Være pådriver i prosesser og prosjekter som synliggjør framtidig infrastrukturbehov	Min. 1 prosjekt igangsatt	250 000	250 000
Sum			761 000	761 000

* Opprinnelig budsjettramme på satsingsområdet var 800 000 kroner, fordelt med 200 000 kr på strategi J, 50 000 kr på strategi K, 500 000 kr på strategi L og 50 000 kr på strategi M. Omdisponeringen på 200 000 kroner fra strategi J. Kartlegging og planlegging ble i styremøte 21. oktober 2020 overført til strategi M. Infrastruktur ifm. innvilgning av prosjektnr. 2020/26. Strategi L. Attraktivitet ble redusert med 39 000 kroner og overført satsingsområde 2 ifm. innvilgning av prosjektnr. 2020/30 per 26. november 2020 (pga. midler til overs fra effektmåling næringsvennlig kommune og undersøkelse blant unge voksne, samt at rammen til kommunikasjons tiltak ble redusert med 20 000 kr).

8.2 Bevilgningsoversikt/prosjektportefølje hittil i omstillingsarbeidet, per 31.12.2020

P.nr	Fase	Satsings- område	Prosjektnavn	Søker/Oppdragsgiver	Tilsagn dato	Totalkostnad	Tilsagn beløp	Egeninnsats kr/t	Tilsagn eksterne	Forventet sluttdato
2017/01	FS	1	Forstudie reiseliv/opplevelse	Omstilling	17.okt	200 000	83 000	-	117 000	31.05.2018
2017/02	FS	2	Forstudie SMB-Utvikling	Omstilling	17.okt	269 000	134 500	-	134 500	31.01.2018
2017/03	FS + FP	3	Forstudie og forprosjekt næringsvennlig kommune	Omstilling	17.okt	395 000	200 000	-	195 000	30.11.2018
2017/04	FP	1	MØY Kragerø	MØY Telemark	21.nov	91 000	50 000	41 000	-	31.10.2019
2017/05	Tiltak	3	Innovasjonslinje KVS - kick off og markedsføring	KVS	20.des	59 377	40 000	19 377	-	31.01.2018
2018/01	FP	2	Forprosjekt SMB-Utvikling	Omstilling	09.jan	962 000	485 000	77 000	400 000	30.06.2018
2018/02	FS	3	Forstudie Kragerø cowork	Kragerø cowork	09.jan	200 000	50 000	150 000	-	30.12.2019
2018/03	FP	2	Utviklingsprosjekt i Fiber.no AS	Fiber.no AS	07.feb	452 337	226 169	226 169	-	15.08.2018
2018/04	FP	1	Utviklingsprosjekt elektrifisering kjøretøy	Kragerøparken AS	07.feb	269 140	134 570	134 570	-	30.06.2019
2018/05	Tiltak	3	Innovasjonslinje KVS - studietur NHO/IN	KVS	16.feb	18 000	10 000	8 000	-	19.03.2018
2018/06	Tiltak	1	Merkevaren Kragerø	Kragerø næringsforening (KNF)	04.mai	383 000	111 500	181 500	90 000	30.10.2018
2018/07	FP	1	Forprosjekt reiseliv/opplevelse	Omstilling	13.jun	851 777	417 000	250 000	334 000	01.07.2019
2018/08	HP	2	Utviklingsprosjekt Sagaoppsyn AS	Piing AS	13.jun	1 300 000	200 000	400 000	700 000	30.12.2018
2018/09	Tiltak	1	Kompetanseprogram handel- og service	Omstilling	13.jun	168 000	75 000	18 000	75 000	01.12.2018
2018/10	HP	2	Utviklingsprosjekt Vestmar Production AS	Vestmar Production AS	13.jun	431 232	155 000	276 232	-	30.09.2018
2018/11	Tiltak	2	SMB-Utvikling oppfølging - ramme	Omstilling	18.okt	200 000	200 000	-	-	31.12.2019
2018/12	Tiltak	1	Videreutdanning/resertifisering båtførere	Kragerø maritime leirskole/Kragerø sportell	04.des	250 000	125 000	88 108	-	30.04.2019
2019/01	Tiltak	1	Mentorstøtte/bedriftsrådgivning - ramme	Omstilling	14.jan	200 000	200 000	-	-	01.07.2020
2019/02	FS	2	Kragerøakademiet	Stiftelsen Kragerøakademiet	28.jan	160 000	30 000	130 000	-	30.04.2019
2019/03	FP	1	Det gule huset	Nordraak	05.mar	305 000	155 000	150 000	-	01.12.2019

P.nr	Fase	Satsings- område	Prosjektnavn	Søker/Oppdragsgiver	Tilsagn dato	Totalkostnad	Tilsagn beløp	Egeninnsats kr/t	Tilsagn eksterne	Forventet sluttdato
				matverksted AS						
2019/04	Tiltak	3	Kommunikasjonstiltak - ramme	Omstilling	05.mar	100 000	100 000	-	-	31.12.2019
2019/05	FP	2	Markedsføringsprosjekt Marinex AS	Marinex AS	20.mar	405 000	98 000	307 000	-	30.06.2019
2019/06	FP	1	Utviklingsprosjekt sauna/pod	M E R arkitekter v/Daniel Paulsen	20.mai	190 000	75 000	115 000	-	31.10.2020
2019/07	FP	1	Utviklingsprosjekt Kragerø Instituttet AS	Kragerø Instituttet AS	20.mai	200 000	75 000	125 000	-	31.12.2019
2019/08	FP	2	Utviklingsprosjekt Snero AS	Snero AS	20.mai	1 130 000	200 000	930 000	-	31.12.2019
2019/09	FS	2	Forstudie SMB-Utvikling	Omstilling	12.jun	270 000	135 000	-	129 500	15.12.2019
2019/10	Tiltak	2	Temamøte rekruttering	Omstilling/KNF	21.aug	30 000	30 000	-	-	28.02.2020
2019/11	FS	3	Utviklingsprosjekt Kragerø næringspark	Kragerø kommune	02.sep	500 000	100 000	400 000	-	30.06.2020
2019/12	Tiltak	2	<i>Fagbrev i jobb - ramme (tilbaketrukket utgangen 2020)</i>	Omstilling	02.sep	30 000	30 000	-	-	31.12.2020
2019/13	Tiltak	1	Mobilfotokurs - støtte gjennomføring	Kragerø næringsforening	17.sep	20 000	12 000	8 000	-	30.11.2019
2019/14	Tiltak	1	Studietur julebyen Egersund	Omstilling/KNF	26.sep	70 000	70 000	-	-	31.12.2019
2019/15	Tiltak	2	By- og stedsutviklingsarrangement (samhandlingsarena)	Omstilling/KNF	26.sep	70 000	70 000	-	-	30.11.2019
2019/16	Tiltak	1	Kurs- og kompetanseheving sosiale medier	Kragerø instituttet og Kragerø næringsforening	09.okt	15 600	3 600	12 000	-	30.11.2019
2019/17	FP	1	Utviklingsprosjekt Hos Gro	Hos Gro AS	13.nov	78 880	40 000	38 880	-	31.12.2019
2019/18	FP	2	Forprosjekt SMB-Utvikling	Omstilling	04.des	1 061 400	570 400	91 000	400 000	30.05.2020
2020/01	FP	2	Utviklingsprosjekt Plastinor AS	Plastinor AS	22.jan	568 000	210 000	358 000	-	31.03.2020
2020/02	FP	3	Forprosjekt vedr. idretts-SFO	KIF fotball	22.jan	250 000	125 000	125 000	-	30.06.2020
2020/03	Tiltak	3	Kommunikasjonstiltak - ramme	Omstilling	22.jan	80 000	80 000		-	31.12.2020
2020/04	FS	1	Liv i smaua	Kragerø næringsforening	03.feb	70 000	35 000	35 000	-	01.05.2020
2020/05	Tiltak	1	Vertskapssatsing Kragerø (tiltak nr. 5)	Kragerø næringsforening	26.feb	600 000	150 000	100 000	350 000	31.12.2022
2020/06	HP	2	Digitaliseringsprosjekt båtopplag	Kiil-Sandtangen AS	26.feb	269 000	65 000	204 000	-	30.06.2020

P.nr	Fase	Satsings- område	Prosjektnavn	Søker/Oppdragsgiver	Tilsagn dato	Totalkostnad	Tilsagn beløp	Egeninnsats kr/t	Tilsagn eksterne	Forventet sluttdato
2020/07	FP	1	Utviklingsprosjekt Kulturkameratene AS	Kulturkameratene AS	02.apr	62 000	31 000	31 000	-	30.09.2020
2020/08	Tiltak	2	Ramme bistand nasjonale krisepakker	Omstilling	02.apr	90 000	90 000	-	-	31.12.2020
2020/09	Tiltak	1 og 2	Bidrag økonomisk lokal dugnad koronakrise	Omstilling	02.apr	20 000	20 000	-	-	30.05.2020
2020/10	FP	1	Bærekraftig reisemål - sertifisere Kragerø (tiltak nr. 1)	Kragerø næringsforening	15.apr	500 000	125 000	375 000	-	31.12.2020
2020/11	FP	1	Verdiskaping- og ringvirkningsanalyse av opplevelsesnæringen i Kragerø (tiltak nr. 10)	Kragerø næringsforening	15.apr	230 000	130 000	100 000	-	31.12.2020
2020/12	FS	3	Innbyggerundersøkelse unge voksne i Kragerø	Omstilling	22.apr	65 000	65 000	-	-	30.06.2020
2020/13	FP	1	Prosjekt Kragerø sentrum på nett	Kragerø næringsforening	29.apr	312 000	260 000	52 000	-	30.06.2020
2020/14	Tiltak	1	Revidert tiltak studietur/nettverkssamlinger (tiltak nr. 12)	Kragerø næringsforening	28.mai	50 000	50 000	-	-	30.06.2021
2020/15	FS	1	Forprosjekt bobilparkering	E18 Bobilhotell AS	02.jun	90 924	45 000	45 924	-	15.03.2023
2020/16	Tiltak	1	Søknadsarbeid FoU-utlysning bærekraftige opplevelser skjærgård/nasjonalpark	Omstilling	12.jun	15 000	10 000	-	5 000	30.08.2020
2020/17	Tiltak	1	Mentorstøtte/bedriftsrådgivning 2020 - ramme	Omstilling	16.jun	100 000	100 000	-	-	30.06.2021
2020/18	FP	2	Markedsføringsprosjekt Fiskebeinparkett AS	Fiskebeinparkett AS	26.jun	171 894	86 000	85 894	-	31.08.2020
2020/19	FP	2	Markedsføringsprosjekt Plastinor AS	Plastinor AS	26.jun	78 600	39 300	39 300	-	31.08.2020
2020/20	Tiltak	2	SMB-Utvikling oppfølging 2020 - ramme	Omstilling	31.aug	225 070	225 070	-	-	31.12.2020
2020/21	Tiltak	3	Effektmåling næringsvennlig kommune	Omstilling	31.aug	66 000	66 000	-	-	31.12.2020
2020/22	Tiltak	2	Kompetanseheving digital markedsføring	Omstilling	08.sep	76 216	70 716	5 500	-	31.12.2020
2020/23	FS	3	Ungdoms- og medvirkningsprosjekt Generasjonsarkitektene	Kragerø Frivilligsentral	23.sep	73 000	35 000	38 000	-	31.12.2020
2020/24	FP	3	Ungdoms- og medvirkningsprosjekt Generasjonsarkitektene	Kragerø Frivilligsentral	23.sep	1 202 000	140 000	262 000	800 000	31.10.2021
2020/25	FP	1	Utviklingsprosjekt musikalsk høstfest	Stiftelsen skjærgårdsgospel	13.okt	200 000	75 000	125 000	-	31.12.2020
2020/26	FP	3	Prosjekt funksjonell byggegrense i strandsonen	Kragerø kommune	21.okt	550 000	250 000	300 000	-	31.12.2021
2020/27	Tiltak	1	PR-strategi/omdømme (tiltak nr. 11, 13, 16, 18)	Kragerø næringsforening	03.nov	kommer	200 000	kommer	-	30.06.2021

P.nr	Fase	Satsings- område	Prosjektnavn	Søker/Oppdragsgiver	Tilsagn dato	Totalkostnad	Tilsagn beløp	Egeninnsats kr/t	Tilsagn eksterne	Forventet sluttdato
2020/27	FP	1	Visuell profil og digital synlighet (tiltak nr. 4, 7, 9, 15)	Kragerø næringsforening	03.nov	kommer	550 000	kommer		31.12.2021
2020/27	FP	1	Opplevelse- og attraksjonsutvikling (tiltak nr. 2 og 3)	Kragerø næringsforening	03.nov	kommer	150 000	kommer		30.06.2021
2020/28	Tiltak	1	Videreutvikling prissystem	Kragerø Sportell & Appartements	16.nov	22 090	10 000	12 090	-	31.12.2020
2020/29	FP	2	Kragerø næringspark - prosjektledelse utviklingsselskap	Vekst i Grenland IKS	17.nov	1 000 000	270 000	kommer		31.08.2021
2020/30	FS	2	Pilotprosjekt ny renseteknologi	TPI AS	26.nov	100 000	50 000	20 000	30 000	31.01.2021
2020/31	Tiltak	1	Vurdere revisjon reiselivsplan som følge av koronapandemi	Omstilling/KNF	08.des	kommer	25 000	kommer		31.01.2021
SUM						18 472 537	8 523 825	6 490 544	3 760 000	

Avsluttede prosjekter/tiltak er markert med grå bakgrunn

Fargekode satsingsområder:

1 - Reiseliv/opplevelsesnæring

2 - Innovasjon og utvikling i eksisterende næringsliv

3 - Bosteds- og næringsattraktivitet